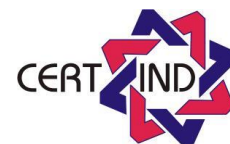

IPI – "INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING", d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

ISO 27001:2005
ISO 9001:2008

STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM
PREGLEDIMA U PRVOM TROMJESEČJU 2013. GODINE, STRUČNE
TEME I ZBORNIK RADOVA / STATISTICAL DATA ANALYSIS OF THE
TECHNICAL INSPECTIONS IN FIRST QUARTER OF 2013 AND
PROFESSIONAL TOPICS AND COLLECTION OF PAPERS

Stručni bilten broj 22

STRUČNI BILTEN – IPI

Zenica, april/travanj 2013. godine

Izdavač: Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

Za izdavača: mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Autori: STRUČNI BILTEN 22

Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
mr. sc. Muamer Terzić dipl. ing. mašinstva/strojarstva

ZBORNİK RADOVA STRUČNO SAVJETOVANJE

mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Davor Vidović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. sc. Sinan Alispahić, dipl. ing. saobraćaja/prometa
doc. dr. sc. Tihomir Đurić, dipl. ing. saobraćaja/prometa
doc. dr. Danislav Drašković, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Azra Zaimović, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Dragan Soldo, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Stevo Stević, dipl. ing. saobraćaja/prometa
prof. dr. Hana Korać
mr. Đorđe Popović, dipl. ing. saobraćaja/prometa

Redakcijski odbor: prof. dr. Sabahudin Ekinović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. Nermina Zaimović-Uzunović, dipl. ing.
mašinstva/strojarstva
prof. dr. Safet Brdarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Recenzent: doc. dr. Sabahudin Jašarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
(Mašinski fakultet u Zenici)

Lektor: mr. sc. Dragana Agić, dipl. iur

Računarska obrada: Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica

Štampa/Tisak: Štamparija Fojnica

Za Štampariju/Tiskaru: Šehzija Buljina

Tiraž: 400 komada

SADRŽAJ / CONTENTS

IZVOD IZ RECENZIJE

1. UVOD / INTRODUCTION

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PRVOM TROMJESEČJU 2013. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE) / TOTAL NUMBER OF COMPLETED TECHNICAL INSPECTIONS IN FIRST QUARTER OF 2013 BY TYPE (FB&H, CANTONS, STATIONS) - 2 -

Muhamed Barut, Fuad Klisura

3. KONTROLA KVALITETA TEČNIH NAFTNIH GORIVA U BOSNI I HERCEGOVINI / QUALITY CONTROL OF THE LIQUID PETROLEUM FUELS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA..... - 29 -

Muamer Terzić

PRILOG - ZBORNİK RADOVA naučno-stručnog SAVJETOVANJA

KONTROLA ISPRAVNOSTI VOZILA NA STANICAMA TEHNIČKIH PREGLEDA I PRIMJENA U REKONSTRUKCIJI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA / CONTROL OF THE VEHICLES ON THE TECHNICAL INSPECTION STATIONS AND APPLICATION IN THE RECONSTRUCTION OF THE TRAFFIC ACCIDENTS..... - 38 -

Fuad Klisura, Ibrahim Mustafić, Muhamed Barut, Semir Selimović

NORMALIZACIJA I AKCEPTIRANJE POGREŠNOG PRISTUPA U ANALIZI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA KAO OZBILJAN PRESEDAN I NEGATIVAN PRIMJER U PRAKSI POLICIJSKIH AGENCIJA U BiH / ACCEPTING AND NORMALIZING INCORRECT PROCEDURES DURING ACCIDENT ANALYSIS AS A SERIOUS BENCHMARK AND A NEGATIVE EXAMPLE OF PRACTICE WITHIN POLICE AGENCIES OF BIH..... - 61 -

Davor Vidović

DOPRINOS POBOLJŠANJU ISTRAŽIVANJA UZROKA PROMETNIH NEZGODA / CONTRIBUTION TO IMPROVING CASE STUDIES OF TRAFFIC ACCIDENTS..... - 72 -

Sinan Alispahić, Tihomir Đurić, Fuad Klisura

NOVI PRISTUPI UTVRĐIVANJA UZROKA NASTANKA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA TIPA VOZILO-PJEŠAK..... - 80 -

Danislav Drašković, Azra Zaimović

ULOGA INSPEKCIJE ZA CESTOVNI PROMET NA SIGURNOST PROMETA U F BiH / ROLE OF INSPECTION FOR ROAD TRAFFIC ON TRAFFIC SAFETY IN FEDERATION OF BiH..... - 83 -

Dragan Soldo

PRILOG NAČINU RJEŠAVANJA PROBLEMA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA KOJE NASTAJU PRILIKOM PRETICANJA VOZILA KOJE SKREĆE ULIJEVO / APPENDIX TO A WAYS OF SOLVING A PROBLEMS OF TRAFFIC ACCIDENTS WHICH OCCURE WHILE VEHICLES ARE OVERTAKING OTHER VEHICLES TURNING ON A LEFT..... - 90 -

Stevo Stević

KRIMINOLOŠKI ASPEKTI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA - OSVRT NA PREVENCIJU /
CRIMINOLOGICAL ASPECTS OF TRAFFIC ACCIDENTS – THOUGHTS ON PREVENTION - 96 -

Hana Korac

UNAPREĐENJE METODA ZA ODREĐIVANJE SUDARNE BRZINE VOZILA NA OSNOVU
NJIHOVIH DEFORMACIJA / IMPROVING METHODS OF DETERMINING THE COLLISION
SPEED OF VEHICLE BASED ON THEIR DEFORMATION LEVEL..... - 100 -

Tihomir Đurić, Sinan Alispahić, Đorđe Popović

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PRVOM TROMJESEČJU 2013. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE) / TOTAL NUMBER OF COMPLETED TECHNICAL INSPECTIONS IN FIRST QUARTER OF 2013 BY TYPE (FB&H, CANTONS, STATIONS)

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica

Sažetak

U ovom radu je dat prikaz broja obavljenih tehničkih pregleda za Federaciju BiH, kantone i stanice za tehnički pregled vozila. Prikazan je i čitav niz zanimljivih statističkih podataka iz dobivenih putem informacionog sistema. Treba izdvojiti podatke o prosječnoj starosti vozila prema vrsti vozila, broju evidentiranih neispravnosti po uređajima koji se kontrolišu prilikom pregleda, te broju neispravnosti po stanicama za tehnički pregled vozila. U gotovo svakom od brojeva stručnog biltena prezentiraju se i novi podaci važni za područje sigurnosti saobraćaja.

Ključne riječi: tehnički pregled, neispravnost, prosječna starost vozila, vrste pregleda, EKO test

Abstract

This paper presents the number of performed technical inspections/roadworthiness tests for the Federation B&H, the cantons and stations for technical inspection of vehicles. Presented is a range of interesting statistics from the results obtained via the information system. Needs to be sorted the data on the average age of vehicles by vehicle type, the number of registered defects by the devices that are controlled during the technical inspection, and the number of defects on the stations for technical inspection of vehicles. In almost all of the numbers expert bulletin presents the new data relevant for the field of traffic safety.

Key words: technical inspection/roadworthiness test, defect, the average age of vehicles, types of inspections, ECO test

3. KONTROLA KVALITETA TEČNIH NAFTNIH GORIVA U BOSNI I HERCEGOVINI / QUALITY CONTROL OF THE LIQUID PETROLEUM FUELS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

**Autor: mr. sc. Muamer Terzić dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Federalni inspektor za kvalitet tečnih naftnih goriva**

Sažetak

Kontrola kvaliteta tečnih naftnih goriva u Bosni i Hercegovini provodi se na temelju Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva donesene od strane Vijeća ministara BiH.

Intencije svake zemlje trebale bi biti integracije u evropske tokove kako bi olakšali svoju poziciju u budućem procesu uključivanja u EU. Približavanjem tokovima EU trebalo bi da se osigura usaglašavanje propisa sa europskim direktivama.

Kvalitet proizvoda je danas za svaku rafineriju osnovni uvjet za opstanak na tržištu, posebno u EU. Prema tome, i razvoj prerade nafte u Bosni i Hercegovini mora ići u pravcu postizanja kvalitete u EU, koji preuzimaju i ostale europske zemlje.

U ovoj kompleksnoj problematici činjenica je da na europskom tržištu pa tako i na bosansko-hercegovačkom dolaze sve sofisticiranija vozila koja jednostavno više ne podnose goriva s dosadašnjim karakteristikama, najprije zbog tehnoloških rješenja vozila koja smanjuju emisije onečišćenja u zraku.

Ključne riječi: kvalitet, tečna naftna goriva, EU standardi

Abstract

Quality control of the liquid petroleum fuels in Bosnia and Herzegovina is based on foundations of the Decree of quality of the liquid petroleum fuels taken by the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina.

Intentions of every country should be integrations in european flows in order to simplify their position in a future process of integration in EU. By aproaching the flows of the EU, harmonization of regulations with european directives should be assured.

Quality of the products is a basic requirement for every refinery in order to survive todays market, especially in the EU. Accordingly, the development of oil refining in Bosnia and Herzegovina must go in the direction of achieving quality in EU, who are taking over the other european countries too. In this complex issues, the fact is that in European market, as well as in Bosnia and Herzegovina market , we have new, more sofisticated vehicles, that no longer can endure fuels with todays characteristics , mostly because of the tehnological solutions of the vehicles who are reducing the emission of the polutants in the air.

Key words: quality, liquid petroleum fuels, EU standards

PRILOG - ZBORNİK RADOVA naučno-stručnog SAVJETOVANJA

ZBORNİK RADOVA
naučno-stručnog SAVJETOVANJA
na temu:
„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH
MATEMATIČKIH MODELA U CILJU IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA
SAOBRAĆAJNE NEZGODE“

Zenica, 5. - 6. 4. 2013. godine

U organizaciji:

EVU- Europska asocijacija za analizu i rekonstrukciju saobraćajnih nezgoda iz Graz-
Austrija,

EVU- BiH,

Rekonstrukcija d.o.o. Zenica,

IPI Institut za privredni inženjering Zenica,

Saobraćajni fakultet Internationalnog Univerziteta u Travniku i

BEZUS Brčko distrikt BiH.

ORGANIZACIONI ODBOR I NAUČNI KOMITET

Organizacion odbor

Dr. Iztok Ciglarič, REKONSTRUKCIJA; prof.dr. Alispahić Sinan Saobraćajni fakultet Internationalnog Univerziteta u Travniku, prof. dr. Mirsad Kulović, Panevropski univerzitet APEIRON, Banja Luka; dr. Danislav Drašković, Republički inspektorat RS; Mr.sc. Fuad Klisura, IPI; Mr.sc. Agić Dragana, dipl. iur, IPI.; Stevo M. Stević dipl. Inž, BEZUS; Trako Muamer dipl. inž., REKONSTRUKCIJA; Mladen Karivan, dipl. inž., REKONSTRUKCIJA, prof. dr. Andrej Štrukelj, GF Maribor.

Naučni komitet

prof. dr. Steffan Hermann, Vsi-TUG; prof dr Ibrahim Jusufrić, Internationalni Univerzitet u Travniku, prof dr Safet Brdarević, Mašinski fakultet Univerzitet Zenica, dr Iztok Ciglarič, REKONSTRUKCIJA; prof. dr. Mirsad Kulović, Panevropski univerzitet APEIRON, Banja Luka; dr. Danislav Drašković, Republički inspektorat RS,; prof.dr. Alispahić Sinan, Saobraćajni fakultet IU Travnik; mr.sc. Fuad Klisura, IPI; mr.sc. Agić Dragana, dipl.iur., IPI; prof dr Hana Korać Pravni fakultet Kiseljak, mr.sc Drago Soldo Federalna uprava za inspeksijske poslove, prof. dr. Andrej Štrukelj, GF Maribor.

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

KONTROLA ISPRAVNOSTI VOZILA NA STANICAMA TEHNIČKIH PREGLEDA I PRIMJENA U REKONSTRUKCIJI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA / CONTROL OF THE VEHICLES ON THE TECHNICAL INSPECTION STATIONS AND APPLICATION IN THE RECONSTRUCTION OF THE TRAFFIC ACCIDENTS

Autori: mr. sc Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
IPI-Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1, 72000 Zenica Bosna i Hercegovina

Sažetak

U ovom radu će se prikazati kratka analiza dosadašnje primjene jedinstvenog informacionog sistema a|TEST, kao i uvođenja video nadzora nad radom stanica tehničkih pregleda vozila u Federacije Bosne i Hercegovine. Njihovom primjenom je došlo po povećanja kvaliteta obavljanja kontrole tehničke ispravnosti vozila, a što doprinosi ukupnom povećanju stepena bezbjednosti u saobraćaju na putevima u Bosni i Hercegovini pa i šire. Kvalitet rada informacionog sistema a|TEST potvrđen je i implementiranjem standarda ISO/IEC 27001:2005 u toku 2009. godine, kao i videonadzornog sistema standarda koga ima samo oko 3500 firmi u svijetu. Ovim je potvrđen kvalitet rada informacionog sistema a|TEST u Federaciji BiH. Dat je i kraći osvrt najčešćih kvarova na vozilu koji se mogu dijagnosticirati na tehničkom pregledu vozila, a uzročnici su saobraćajnih nezgoda.

Ključne riječi: stručno osoblje, a|TEST, video nadzor, ISO/IEC 27001:2005

Abstract

In this paper, it will be shown as short review of a current applications of the unique informational system, also known as a|TEST, as well as the introduction of the video surveillance of the technical inspection stations of the vehicles in the Federation of Bosnia and Herzegovina. Through their application, there was an increase of the quality of the roadworthiness control, which contributes to the overall increase in the level of safety in traffic on the roads in Bosnia and Herzegovina and even further. Quality of the work of the informational system a|TEST is confirmed by implementing standards of the ISO/IEC 27001:2005 during the 2009. Year, as well as the video surveillance system standards owned by only 3500 companies around the world. With this, the quality of the informational system a|TEST in Bosnia and Herzegovina, has been confirmed. Here, we have also shown a short review of the most common faults on the vehicles that can be discovered during the technical inspection of the vehicles and are the cause of the traffic accidents.

Key words: professional staff, a|TEST, video surveillance, ISO/IEC 27001:2005

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

NORMALIZACIJA I AKCEPTIRANJE POGREŠNOG PRISTUPA U ANALIZI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA KAO OZBILJAN PRESEDAN I NEGATIVAN PRIMJER U PRAKSI POLICIJSKIH AGENCIJA U BiH / ACCEPTING AND NORMALIZING INCORRECT PROCEDURES DURING ACCIDENT ANALYSIS AS A SERIOUS BENCHMARK AND A NEGATIVE EXAMPLE OF PRACTICE WITHIN POLICE AGENCIES OF BIH

Autor: Davor Vidović, dipl. ing.
Glavni inspektor MUP –a

Sažetak

Kao rezime iznosim lični stav, da bih bio presrećan kada bi dominantni uzroci svih saobraćajnih nezgoda bili tehnička neispravnost na vozilu, ili drugi prekršaji koji se vežu za vozilo kao tehničko sredstvo, jer bi se na to sa velikom vjerovatnoćom moglo uticati, za razliku od drugih faktora.

Problem recidivista-povratnika u izvršenju saobraćajnih nezgoda, odnosno lica koje je u jednoj godini izvršilo više od jednog krivičnog djela ugrožavanja bezbjednosti javnog saobraćaja, energičnim represivnim mjerama treba svesti na što manji broj.

Vanredni tehnički pregled poslije teških saobraćajnih nezgoda nemaju praktičnog i operativno policijskog smisla.

U zvaničnoj statistici uvijek ostaje policijska kvalifikacija (npr. usljed neprilagođene brzine) što je loše i zahtjeva korijenite promjene, ako želimo utvrditi stvarne razloge i uzroke nastanka saobraćajnih nezgoda. Neprilagođena brzina je najlakša i najčešća kvalifikacija za oko 25-33 % od ukupnog broja saobraćajnih nezgoda koje se dogode u cijeloj BiH i u državama u okruženju, a koja u svom karakteru ne konzumira npr. umor, san, bolest, tehničku ispravnost, klizav kolovoz, oštećenja na kolovozu itd., što je neozbiljno. Postavlja se pitanje da li policijski službenici treba da donose i kvalifikaciju i sud, koje zvanična statistika apriori prihvata u naučne i zvanične istraživačke svrhe.

Može li se dozvoliti da za najmanje ¼ od ukupnog broja saobraćajnih nezgoda ne postoji precizno dijagnostikovan i kvalifikovan uzrok dešavanja, pitanje je za vas i sve koji se bave ovom problematikom.

Policijsku praksu u obradi saobraćajnih nezgoda svakako treba korigovati u skladu sa etiološkim principima, uzimajući u obzir sve saobraćajne nezgode koje su se dogodile (SN za koje je popunjen obrazac EI) uz korekciju kvalifikacije i uzroka nezgode nakon donošenja odluke od strane suda, dakle uvažavajući POVRATNU INFORMACIJU.

Treba mijenjati sistem rada na relaciji policija-sud i obrnuto uz uvođenje multidimenzionalnog i multidisciplinarnog pristupa obrade.

I na kraju postavlja se logično pitanje za sve koji se bave ovom problematikom hoće li se i dalje akceptirati normalizacija pogrešnog pristupa u dosadašnjoj analizi saobraćajnih nezgoda, odnosno kakvi se zaključci mogu proizvesti na osnovu nekvalitetnih ulaznih podataka.

Ključne riječi: pogrešan pristup, analiza, saobraćajna nezgoda

Abstract

For closure I will give my own statement, and that is I would be most grateful if the dominant factor for traffic accidents were vehicle mechanical failures, or other vehicle related technical issues, because that could have been easily delt with, unlike other factors.

Energetic repressive measures should be undertaken to bring down the number of person who are recidive-repetitive in traffic offenses and who have had more criminal offenses of public safety within one year.

From a practical and police operational point of view technical inspections of vehicles after heavy traffic accidents are reduntant.

If we want to determine the real factors and effects that lead to traffic accidents, we have to move away from some official police statistics such as „due to unadjusted speed“.

Unadjusted speed is usually the easiest and most often qualification for about 25 to 33 % of all traffic accident within Bosnia and Hercegovina and the surrounding countries, were as other factors such as fatigue, sleep, illness, vehicle technical validation, slippery road, road works and so on, are not taken into consideration. One has to ask whether police officials should make qualifications and judgements, which are confirmed for scientific and investigation a priori by the official statistics.

To all those tackling these issues I ask you, should it be allow that for at least a quarter of all traffic accidents, there is no accurately diagnosed and identified factor.

Police practice in dealing and eximaning traffic accidents should be corrected in effect to etyological principles, taking into consideration all the traffic accidents that occured (SN for which the EI form is filled in) and the qualifications correction and factors given by the court, that is respecting the feedback.

Relations and work ethics in the police-court and court-police relation system should be improved and changed through multidimensional multidisciplinarian approuch to analysis.

Finally, it poses a question to all dealing with these problematics, would the normalisation of this inadequate approach to traffic accident analysis be still allowed, that is what kind of conclousions can be made based on inadequare input data.

Keywords: the wrong approach, analysis, traffic accident

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

DOPRINOS POBOLJŠANJU ISTRAŽIVANJA UZROKA PROMETNIH NEZGODA / CONTRIBUTION TO IMPROVING CASE STUDIES OF TRAFFIC ACCIDENTS

**Autori: prof. dr. sc. Sinan Alispahić
doc. dr. sc. Tihomir Đurić
mr. sc. Fuad Klisura**

Sažetak

Sigurnost cestovnog prometa ima trend poboljšanja. Međutim, najčešći uzroci prometnih nezgoda i greške sudionika prometa, a prvenstveno vozača, ukazuju na potrebu sveobuhvatnog i dubinskog istraživanja pojedinih vrsta prometnih nezgoda sa smrtnim posljedicama. Vožnja neprilagođenom i nepropisnom brzinom, kao najčešćim uzrokom, značajno povećava rizik od prometne nezgode. Preporuke Programa za poboljšanje cestovne sigurnosti orijentiranog na istraživanje prometnih nezgoda ukazao je na potrebu formiranja multidisciplinarnog tijela za neovisno istraživanje najtežih prometnih nezgoda. Takva istraživanja potrebna su kako bi se detaljno, javno, transparentno i neovisno utvrdili stvarni uzroci prometnih nezgoda i predložile preporuke za prevenciju događanja budućih prometnih nezgoda.

Ključne riječi: *Sigurnost cestovnog prometa, prometne nesreće, uzroci, brzina, istraživanja*

Abstract

Road safety has a trend of improvement. However, the most common causes of of traffic accidents and mistakes traffic participants, and especially of drivers, indicate the need for a comprehensive and in-depth studies on specific types of traffic accidents with fatal consequences. Driving unadjusted and improper speed, the most common cause, significantly increases the risk of traffic accidents. Program recommendations for the improvement of road safety-oriented research on traffic accidents emphasized the need for the formation of a multidisciplinary body to independently research the most serious accidents. Such research is necessary to detail, publicly, transparently and independently determine the actual causes of traffic accidents and propose recommendations for the prevention of future traffic accident events.

Key words: road safety, traffic accidents, causes, speed, research

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

NOVI PRISTUPI UTVRĐIVANJA UZROKA NASTANKA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA TIPA VOZILU-PJEŠAK / NEW APPROACHES IN DETERMINING CAUSES OF VEHICLE-PEDESTRIAN TYPE TRAFFIC ACCIDENTS

**Autori: doc. dr. Danislav Drašković, Republička uprava za inspekcijske poslove Republike
Srpske
mr. sc. Azra Zaimović, Saobraćajni fakultet u Travniku**

Sažetak

Novija zakonska rješenja iz oblasti bezbjednosti saobraćaja u Bosni i Hercegovini se u mnogome razlikuju od prethodnih rješenja. Implementirane su Evropske direktive i preporuke, usvojeni i usaglašeni standardi iz oblasti vozila, saobraćajne signalizacije. Redefinisani su uslovi za upravljanje vozilima, osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila, sticanja prava upravljanja motornim vozilom. Međutim, i u sferi pravila odnosno obaveza vozača motornih vozila u odnosu na pješake i obrnuto, obaveza pješaka prema vozačima motornih vozila, jasno je propisana eksplicitna odgovornost pješaka, koja je neovisna o ponašanju vozača motornih vozila. S tim u vezi, postavlja se pitanje saobraćajno-tehničke analize i formiranja mišljenja vještaka u pogledu utvrđivanja uzroka nastanka saobraćajne nezgode u karakterističnim slučajevima obaranja pješaka van pješačkog prelaza.

Ključne riječi: saobraćajna nezgoda, pješak, brzina, pješački prelaz

Abstract

More recent traffic safety regulations in Bosnia and Herzegovina are very much different from the previous ones. European Directives and Recommendations have been implemented; vehicle and traffic signals standards have been adopted and harmonized. Conditions for driving of vehicles, training of drivers of motor vehicle, acquiring the right to drive a motor vehicle have been redefined. However, in the area of rules and obligations of drivers of motor vehicles in relation to pedestrians and vice versa, the obligations of pedestrians towards the drivers of motor vehicles, the explicit responsibility of pedestrians has been prescribed, which is independent from the behaviour of the drivers of motor vehicles. In relations to that, there is the issue of traffic and technical analysis and forming of expert opinion in terms of determining the cause of a traffic accident in special cases when a pedestrian was hit outside the pedestrian crossing.

Key words: traffic accident, pedestrian, speed, pedestrian crossing

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

ULOGA INSPEKCIJE ZA CESTOVNI PROMET NA SIGURNOST PROMETA U F BiH / ROLE OF INSPECTION FOR ROAD TRAFFIC ON TRAFFIC SAFETY IN FEDERATION OF BiH

Autor: mr. sc. Dragan Soldo

Federalna uprava za inspeksijske poslove Sarajevo

d.soldo@fuzip.gov.ba

Sažetak

Prometna inspekcija poduzima mjere za uklanjanje nepravilnosti i nedostataka utvrđenih inspeksijskim nadzorom i prati njihovo izvršenje.

Inspeksijski nadzor se obavlja 1:

- *poduzimanjem inspeksijskih radnji na utvrđivanju stanja izvršavanja propisa kod pravnih i drugih osoba i pučanstva, koji su u obavljanju svoje djelatnosti i radu obvezni postupati prema tim propisima;*
- *određivanjem upravnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju tih propisa i*
- *poduzimanjem drugih upravnih mjera i radnji određenih Zakonom i drugim propisima.*

S ciljem učinkovitog inspeksijskog nadzora, nužno je uspostaviti kvalitetno informatičko okruženje temeljeno na objedinjavanju statističko-analitičkih podataka. Postojeća statistička praksa prikupljanja parcijalnih pojava nije dovoljna, već je nužno ustrojiti statističko-analitički ured za inspektorat, izravno povezan s objedinjenim informatičko-statističkim središtem za upravljanje i nadzor prometa, koji podrazumijeva primjenu inteligentnih prometnih sustava. Prikupljanje, obrada, pohrana i distribucija podataka o inspeksijskim indikacijama važna je s aspekta reguliranja prometnih tokova, a također i s aspekta upravljanja inspeksijskim nadzorom što je nužno za poboljšanje sigurnosti prometa na cestama.

Uloga je inspeksijskog nadzora da djeluje i preventivno, radi na poticanju društvene stege u izvršavanju propisima određenih obveza.

Ključne riječi: inspeksijska kontrola, sigurnost prometa, informacije

Abstract

Transport inspection take action through various measures to elimination of diskontinuity and imperfections which are founded by inspection control and also observe theirs implementation.

Inspection control is mange by:

- *Taking inspection controls at the legal entities and population through measures for identification of conditions of rule implementation*
- *determining of administrative measures in implementation that rules for prevention and elimination of illegitimacies*
- *Taking other administrative measures and actiones defininig by law and other rules.*

With aims of effective inspection control it is necessary set up quality informatics environment. On that way it is possible to consolidate statistical – analytical data. Existing statistical practise it is not enough. It is necessary to form statistical – analitycal agency for inspections, directly relate with incorporated informatic – statistical centre for transport control and inspection. It imply use of intelligent transport systems. Data collection, their analysis, storage and distribution about inspections indications is important because of regulation aspect of traffic flow. Also from aspect of inspection controls conducting, which is necessary for improving of road safety.

Role of inspection control is to affect protective, work on stimulate social communities into implementation of obligations determined by rules.

Key works: inspection control, road traffic, information data

¹ Zakon o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

PRILOG NAČINU RJEŠAVANJA PROBLEMA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA KOJE NASTAJU PRILIKOM PRETICANJA VOZILA KOJE SKREĆE ULIJEVO / APPENDIX TO A WAYS OF SOLVING A PROBLEMS OF TRAFFIC ACCIDENTS WHICH OCCURE WHILE VEHICLES ARE OVERTAKING OTHER VEHICLES TURNING ON A LEFT

Autor: Stevo Stević, dipl. ing saobraćaja/prometa²

Sažetak

Saobraćajne nezgode određenog tipa se češće dešavaju u odnosu na saobraćajne nezgode nekog drugog tipa. Nalet na vozilo koje skreće ulijevo, prilikom preticanja istog, je jedan od češćih tipova saobraćajnih nezgoda i u sudskoj praksi se, skoro uvijek, od vještaka zahtijeva da dâ svoj nalaz i mišljenje o načinu nastanka iste. Nerijetko, sudije zahtijevaju i da se vještak izjasni koji je vozač doprinio (manje ili više) nastanku saobraćajne nezgode pa čak i da se izjasni o procentualnom učešću u krivici pojedinog vozača. U takvim situacijama učesnici u nezgodi angažuju vještake koji, po pravilu, svojim nalazom krivicu za nezgodu prebacuju na drugog vozača-učesnika u nezgodi. Ovaj rad je pokušaj da se pomenuti problem pojednostavi odnosno da se uviđajnim ekipama, vještacima, sudijama pa i advokatima daju smjernice koje se mogu prihvatiti kao opšti stav, pri čemu bi se određeni (veći) procenat nezgoda ovakvog tipa značajno brže i jednostavnije rješavao, tj. utvrđivanje krivca, bar za sudiju, bi bilo znatno olakšano.

Ključne riječi: bezbjednost u saobraćaju, saobraćajne nezgode, nalet na vozilo, skretanje ulijevo, vještačenje

Abstract

Traffic accidents of a certain type are more often than a traffic accidents of some other type. Collision with a vehicle that is turning on the left, while overtaking the same, is one of the more often traffic accidents and in jurisprudence almost always, from the expert witness it is required to give its own opinion and a findings about the way how the accident happened. Often, judges require from the expert witnesses to explain which driver contributed (more or less) to a traffic accident and even to declare about the percentage share of the drivers guilt. In situations like this one, participants in the accidents hire experts, which, by the rule, with their findings blame the other driver, the other participant in the accident. This work is an attempt to simplify this problem, apropos to give the investigation teams, experts, judges and even lawyers guidelines which can be accepted as a general attitude, whereby the certain (larger) percent of the traffic accidents of this type would be easier to solve, that is finding a guilty person, at least for a judges would be much easier.

Key words: safety in the traffic, traffic accidents, collision with the vehicle, turning on the left, expert analysis

² Agencija za usluge iz oblasti saobraćaja "Bezus" Brčko, www.bezus.ba, info@bezus.ba, vještak saobraćajne struke, licencirani predavač teoretske nastave

„REKONSTRUKCIJA SAOBRAĆAJNIH NEZGODA I UPOTREBA SAVREMENIH MATEMATIČKIH MODELA U CILJU
IDENTIFIKACIJE PRAVIH UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE“ 5. - 6. 4. 2013. godine

KRIMINOLOŠKI ASPEKTI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA - OSVRT NA PREVENCIJU / CRIMINOLOGICAL ASPECTS OF TRAFFIC ACCIDENTS – THOUGHTS ON PREVENTION

Autor: prof. dr. Hana Korać
Pravni fakultet Kiseljak, BiH
Pravni fakultet IUNP, Srbija

Sažetak

Sigurnost u saobraćaju nije samo obaveza učesnika u saobraćaju, već čitave društvene zajednice, obzirom na njen opće društveni značaj.

Uzroci i uslovi saobraćajnih nezgoda su višestruki, koje je neophodno utvrditi analizom, naročito povezanosti sa najčešćim greškama učesnika u saobraćaju, te je potrebno preventivni rad usmjeriti u tom pravcu.

Uzroke saobraćajnih nezgoda je potrebno pojedinačno posmatrati etiološki i fenomenološki, i tretirati ih kako je predviđeno Zakonom o sigurnosti saobraćaja, Nacionalnim programima i Strategijama, kontinuirano inovirati ih, te na taj način razvijati sistem sigurnosti u saobraćaju. Samim tim će se stvoriti sigurnost u odvijanju saobraćaja, prevenirati saobraćajne nezgode, posljedice i svi oblici opasnosti.

Ključne riječi: uzroci saobraćajnih nezgoda, profil prijestupnika u saobraćaju, prevencija

Abstract

*Traffic safety is not only obligation of the traffic participants, but it is also obligation of the whole social community, considering it*s general social attitudes.*

The causes and the conditions of the traffic accidents are manifold and it is necessary to determine them with the analysis, especially the connections with the most common mistakes of the traffic participants and therefor it is necessary to direct the preventive work in that direction.

Causes of the traffic accidents should be individually considered etiologically and phenomenologically and treated as required in the Law about the safety in traffic, National programmes and strategies, continuously inovated and in that way develop the system of the safety in the traffic. This will create the safety in traffic, prevent the traffic accidents, aftermaths and all forms of danger.

Key words: causes of traffic accidents, profile offenders in traffic, prevention

UNAPREĐENJE METODA ZA ODREĐIVANJE SUDARNE BRZINE VOZILA NA OSNOVU NJIHOVIH DEFORMACIJA / IMPROVING METHODS OF DETERMINING THE COLLISION SPEED OF VEHICLE BASED ON THEIR DEFORMATION LEVEL

Autori: doc. dr Tihomir Đurić, dipl. inž. saobraćaja/prometa
prof. dr Sinan Alispahić, dipl. inž. saobraćaja/prometa
mr. Đorđe Popović, dipl. inž. saobraćaja/prometa

Sažetak

Izveštaji, u kojima su prikazani rezultati CRASH testova, mogu biti od velike koristi prilikom utvrđivanja vrednosti svih parametara koji figurišu prilikom izračunavanja brzine vozila na osnovu njihovih deformacija. Na ovaj način se postiže znatno unapređenje metoda za utvrđivanje brzine vozila na osnovu njihovih deformacija, tako da one postaju daleko pouzdanije i preciznije pilikom ekspertize saobraćajnih nezgoda.

Uzimajući u obzir konstatacije, da navedene i definisane metode za utvrđivanje brzina vozila na osnovu defirmacija daju približne rezultate, da se ta činjenica obrazlaže prisustvom brojnih uticajnih parametara koji u njima figurišu i da je gotovo nemoguće utvrditi njihove potpuno tačne vrednosti, neophodno je naglasiti potrebu obavezne provere dobijenih krajnjih rezultata primenom drugih metoda.

Prilikom korišćenja rezultata CRASH testova za ekspertizu realnih saobraćajnih nezgoda treba biti veoma obazriv prilikom donošenja bilo kakvih zaključaka i to iz više razloga. Da bi iskoristio pomenute rezultate, veštak treba da raspolaže sa određenim okvirnim podacima o nezgodi kao što su: približna brzina kretanja, ugao između vozila prilikom sudara, veličina preklopa čeonih delova vozila ili prepreke, geometrijski oblik oba vozila i sl. Veoma su retke nezgode u kojima učestvuju vozila istog obilika i da pri tome kontaktiraju delove vozila koja su podjednako kruti, odnosno kod saobraćajnih nezgoda strukture karoserije vozila imaju različite mogućnosti apsorbovanja energije itd. Tek kada veštak pribavi navedene podatke, on može pristupiti poređenju sa rezultatima CRASH testova u cilji ekspertize saobraćajne nezgode.

Ključne riječi: deformacije, sudarna brzina, crash testovi

Abstract

Reports that show the results of CRASH tests, can be of great value while determining the values of all parameters that are configured during the calculation of vehicle speed based on their level of deformation. This way we can greatly improve in determining the speed of vehicle based on their deformaiton level, so the data can be far more reliable and precise during the traffic accidents expertise.

Taking into consideration statements, that the afore mentioned and defined methods of determining speed of vehicle based on their level of deformation, give approximate results, and that this fact is backed up by numerous important parameters which configured within and that it is almost impossible their absolute values, it is necessary to underline the need for using other methods while checking the final conclusive results.

While using CRASH test results during traffic accident expertise it is necessary to be very considerate before making any conclusions and there are more reasons for that. In order for the expert to use these results, one has to have access to some framework data such as approximate moving speed, the angle between vehicles during crash, the size of front bumpers and parts of vehicles, the geometrical shape of vehicles and so on. Traffic accidents with vehicles of the same size and shape and that the parts that make contact are roughly the same rigidity, are very rare, that is different parts of vehicle body have different capabilities to apsorb energy. It is only then that the expert can start to compare results with those results of a CRASH test in order to expertise traffic accidents.

Keywords: deformations, collision speed, crash tests